

Місячний огляд інфляції

Вересень 2021 року

Таблиця 1. Індекс споживчих цін у вересні 2021 р.

Зміна за місяць, %	Сезонно очищена, %	Річна зміна, %
+1.2	+0.7	+11.0

У вересні 2021 року індекс споживчих цін зріс на 1.2% за місяць, а його річне зростання прискорилося до 11%. За вирахуванням сезонного ефекту, інфляція за вересень становила 0.7% - такий показник сигналізує про все ще відчутний інфляційний тиск. При цьому, на початку жовтня проінфляційні фактори продовжують домінувати - триває чергова хвиля подорожчання нафти, а зернові та олійні не поспішають дешевшати.

Рис. 1. Зміна ІСЦ

Джерело: розрахунки експертів КШЕ на основі даних ДССУ.

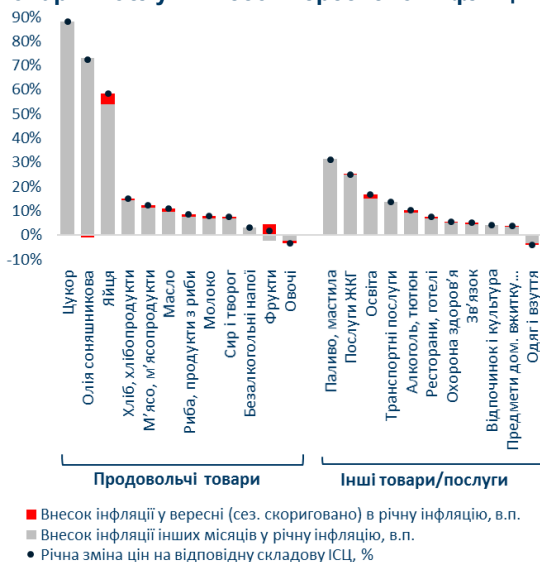
Рекордні обсяги врожаю зернових та олійних в Україні поки не мають суттєвого дезінфляційного ефекту, оскільки світові ціни на продовольство залишаються на багаторічних максимумах – через високий попит та низьку врожайність у деяких регіонах світу. Як наслідок, продукти харчування подорожчали за вересень на 1.2%, хоча у цьому місяці їм майже не властива інфляція. Незначне зниження у ціні демонструє соняшникова олія – за останні три місяці її вартість зменшилася на 2.6%, однак така корекція є несуттєвою на фоні високої річної інфляції олії (72%). Схожа ситуація з цукром – у серпні припинилося його подорожчання, проте річна інфляція сягає 88%. Більшість інших продовольчих товарів не припинили дорожчати (сезонно скориговано).

Повертаючись до цукру – сьогодні його вартість в Україні значно перевищує відповідну вартість в ЄС, а отже постачальники, ймовірно, мають завищену маржу на фоні внутрішнього дефіциту. Вітчизняні цукроварні планують на 30% наростити виробництво порівняно з попереднім маркетинговим роком. Все це вказує на простір для здешевлення в найближчий час. Однак на світовому ринку ростуть ризики скорочення пропозиції цукру – подорожчання нафти штовхає ціни на етанол вгору, тому бразильські переробники тростини збільшують випуск етанолу та зменшують виробництво цукру.

Виходячи з прогнозів Мінагрополітики, у 2021/2022 маркетинговому році суттєво зростуть обсяги експорту зернових (на 37% р/р). А отже високий врожай може не вирішити проблем підприємств тваринництва та харчової галузі – дефіциту кормів та продовольчої сировини для переробки. А це, в свою чергу, підтримуватиме продовольчу інфляцію.

Серед інших факторів інфляції є значне подорожчання електроенергії й газу для підприємств – вони змушені переносити додаткові витрати на вартість своєї продукції. Натомість, вперше з середини минулого року не подорожчало паливо – це запізнена реакція ринку на тимчасове просідання світових цін на нафту – вони досягнули локального мінімуму ще в середині серпня. В подальшому тривала чергова хвиля подорожчання нафти – її ціна досягнула майже семирічного максимуму – це нестиме додаткові інфляційні ризики шляхом підвищення транспортних затрат.

Рис. 2. Річна зміна цін на окремі групи товарів/послуг і внесок вересневої інфляції

Джерело: розрахунки експертів КШЕ на основі даних ДССУ.

Ризики прискорення інфляції: утримання високих зовнішніх цін на енергоносії та, як наслідок, вимушене підвищення внутрішніх тарифів ЖКГ; експорт великих обсягів зернових; прискорене підвищення номінальних зарплат у відповідь на тривалу інфляцію.

Ризики зниження цін: подальше укріплення курсу, посилення карантинних обмежень, що стримуватиме попит.

Базові очікування: 10.0% на кінець 2021 року.